

PROGRAMA DE DOCTORAT EN CIÈNCIES POLÍTiques I SOCIALS

UNIVERSITAT POMPEU FABRA

(Aprovat per la Comissió del Programa Oficial de Postgrau el 4 de març del 2008, amb inclusió de les esmenes introduïdes fins el gener del 2009)

El Departament de Ciències Polítiques i Socials de la UPF és una comunitat acadèmica formada pel conjunt de professors, ajudants, becaris, col·laboradors i doctorands que duen a terme activitats de recerca i docència en els àmbits disciplinaris de la ciència Política i de l'Administració, la Sociologia i la Psicologia Social. Destaca per la seva forta vessant internacional, el seu dinamisme en l'àmbit de la recerca, la seva transversalitat en l'àmbit docent, la qualitat del seu tercer cicle i el recolzament que atorga a la mobilitat dels seus estudiants. La seva plantilla és heterogènia, formada per una combinació equilibrada de professors permanents, investigadors amb contractes ICREA i Ramon y Cajal, professors visitants procedents d'universitats estrangeres i professionals de l'Administració que aporten la seva experiència com a associats.

El programa de doctorat en Ciències Polítiques i Socials està plenament adaptat a l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior i adopta els Principis de Salzburg sobre els programes de doctorat que es reproduïxen al final d'aquest document. En aquest sentit, es considera que:

- La formació dels futurs doctors és una tasca col·lectiva que requereix la implicació simultània del departament, dels doctorands i dels seus directors o tutors. En aquest sentit, és important potenciar les activitats formatives de caire col·lectiu així com dels espais de trobada entre els estudiants que formen part del programa.
- L'esforç, la dedicació i la implicació del doctorand en la seva pròpia formació són elements indispensables per a l'assoliment dels objectius del programa. La dedicació a temps complet de l'estudiant és un element que facilita l'acompliment d'aquests objectius.
- El seguiment continuat del progrés realitzat pels doctorands així com el feedback que aquests reben és la millor garantia de progrés en la recerca i de compliment dels terminis de realització de la tesi.
- Les competències generals de caire transversal que s'adquireixen a través del procés de recerca són tant o més importants que els resultats de la pròpia recerca. Proporcionen al doctorand unes habilitats que milloren les seves perspectives d'ocupació, ja sigui en el mercat laboral o en l'acadèmia.
- La internacionalització és positiva i constitueix un valor afegit del programa. Aquest reconeixement orienta les decisions sobre l'admissió dels doctorands, l'assignació del professorat, les estades de recerca i les possibles codireccions de tesi.

Objectius

- Formació d'investigadors i analistes d'alt nivell en l'àmbit de les ciències polítiques i socials.
- Formació d'especialistes en els àmbits de recerca del Departament corresponents a les àrees de coneixement de Ciències Polítiques i de l'Administració i Sociologia.
- Desenvolupament de línies innovadores en els àmbits de recerca del Departament.

- Desenvolupament de competències generals que millorin les possibilitats d'ocupació dels futurs doctors.

Competències

Un cop finalitzat el programa, el futur doctor ha d'haver demostrat¹:

- Una comprensió sistemàtica d'un dels àmbits de les ciències polítiques i socials i el domini de les habilitats i mètodes de recerca associades a aquest àmbit.
- L'habilitat per a la concepció, el disseny, la implementació i l'adaptació d'una recerca acadèmica.
- La capacitat d'anàlisi crítica, d'avaluació i de síntesis d'idees complexes.
- L'habilitat de comunicar els temes sobre els que ell és expert a altres col·legues, a la comunitat acadèmica en sentit ample i a la societat.
- La possibilitat de promoure els avenços socials i culturals relacionats amb la societat del coneixement en els àmbits acadèmics i professionals.
- La capacitat de plantejar i resoldre problemes aplicats, teòrics i metodològics.

El títol de doctor s'atorgarà als estudiants que hagin demostrat l'adquisició de les competències anteriors i que:

- Hagin fet una contribució pròpia que amplii les fronteres del coneixement a través d'una recerca original, susceptible de ser difosa a través d'una publicació acadèmica de qualitat.

Requisits d'accés

- Haver superat el màster oficial de recerca en Ciències Polítiques i Socials de la UPF o bé haver cursat estudis de postgrau impartits per universitats o instituts de recerca de prestigi que tinguin un mínim de 60 crèdits ECTS o bé 600 hores de docència. En el segon cas, el candidat haurà d'acreditar uns coneixements metodològics i de continguts equivalents als del màster oficial en la línia de recerca escollida per a fer el doctorat. En qualsevol cas, l'estudiant haurà de demostrar haver superat en estudis previs un mínim de 300 ECTS o equivalent.
- Presentar una proposta de recerca en alguna de les línies de recerca del Departament avaluat positivament pels membres que hi treballen. (Aprox. 1.000 paraules).
- Acreditar un nivell de coneixement de la llengua anglesa igual com a mínim al nivell C1 del Marc Comú Europeu de Referència (MCER), que és equivalent a:
 - Advanced Certificate of English (CAE) de la Universitat de Cambridge.
 - 7 en el International English Language Testing System (IELTS).
 - 220 punts en el Computer-based Test of English as a Foreign Language (TOEFL CBT).
 - Nivell 7 del Programa d'Ensenyament d'Idiomes (PEI) de la UPF.
 En cas de candidats que no disposin de cap dels certificats anteriors, la comissió de selecció decidirà si compleixen el requisit de coneixement d'idioma a la llum de les evidències aportades per cada sol·licitant.

¹ Veure el document *The Framework for qualifications for the European Higher Education Area*. Bergen, 2005.

Nombre de places: 12 estudiants cada curs

Línies de recerca

En el Departament existeixen quatre grans línies de recerca que es concreten en un seguit de temes específics. Aquestes són:

Línia de recerca	Temes de recerca
Els ciutadans i l'acció política	<ul style="list-style-type: none">• Cultura política i opinió pública• Participació política• Estudis electorals
Democràcia, societats plurinacionals, federalisme i immigració	<ul style="list-style-type: none">• Legitimació i governabilitat política en les democràcies plurinacionals• Sistemes federals: teoria política i perspectiva comparada• Teoria política de la Immigració i gestió de la diversitat
Polítiques públiques	<ul style="list-style-type: none">• Estudi i Anàlisi de l'Estat del Benestar: Polítiques Públiques Socials• Polítiques i Institucions regulatives• Govern i Societat de la Informació• Gestió i Administració Pública
Sòciodemografia	<ul style="list-style-type: none">• Demografia social• Desigualtats socials i econòmiques• Sociologia de la família• Estudis de mercat de treball i vida laboral
Estadística i Metodologia d'enquesta	<ul style="list-style-type: none">• Millora de la mesura en la metodologia d'enquesta• Aspectes estadístics del models d'equacions estructurals• Fiabilitat i validesa dels instruments de la mesura en la metodologia de l'enquesta

Criteris de selecció

Els doctorands seran seleccionats entre els candidats que reuneixin els requisits d'accés d'acord amb els tres criteris següents:

- Motivació per cursar el doctorat al departament, mostrat en un escrit d'una extensió màxima de dues pàgines (40%).
- Expedient acadèmic (40%)
- Avals acadèmics, mostrats a través de dues cartes de recomanació (20%)

Normes acadèmiques

Després del període de formació que representen els estudis de màster, l'accés al doctorat consisteix en l'inici del període de recerca que ha de culminar amb la lectura de la tesi.

Està previst que durant el primer any del període de recerca l'alumne prepari un projecte de tesi sòlid i que el defensi davant d'una comissió avaluadora abans de finalitzar el període lectiu. D'aquesta manera, a partir del segon any, l'estudiant pot avançar en la seva recerca tenint clars el tema, les hipòtesis i la metodologia a emprar. Aquesta concreció del projecte de tesi durant el primer any ha de permetre la finalització de la tesi durant els tres anys següents, de tal manera que l'estudiant hi inverteixi un màxim de quatre anys en total (un de preparació del projecte més tres de realització).

Per tal d'aconseguir aquests objectius, els alumnes disposen d'un programa formatiu que els reforça les eines metodològiques i les habilitats de les que disposen, així com que els proporciona la possibilitat d'assistir a cursos d'aprofundiment dels coneixements de l'àmbit disciplinar en el que volen realitzar la seva tesis doctoral.

Segons la normativa de permanència de la Universitat, per als crèdits de formació de caràcter obligatori i la defensa del projecte de tesi, els estudiants disposen d'una única convocatòria per curs acadèmic. En cas de no superar-los disposaran d'una segona convocatòria en el curs acadèmic següent. Per continuar els mateixos estudis, els estudiants de primer curs han de superar, com a mínim, el 50% dels crèdits matriculats.

El candidat ha d'haver superat els seminaris obligatoris en el moment de presentar el projecte de tesis. El Departament ofereix realitzar l'eventual segona convocatòria d'un seminari durant el tercer trimestre del curs, abans de la data de presentació del projecte de tesi.

El projecte de tesi ha de ser aprovat abans de la finalització del segon curs acadèmic i la tesi doctoral s'ha de dipositar abans de finalitzar el tercer curs acadèmic des que l'estudiant ha inscrit el projecte de tesi en la modalitat a temps complet, i abans de finalitzar el sisè curs acadèmic en la modalitat a temps parcial.

Com a norma general la dedicació al doctorat és a temps complet. En casos excepcionals degudament justificats, la Comissió del Programa Oficial de Postgrau (POP) podrà acordar, a petició de l'estudiant, un seguiment dels estudis a temps parcial.

Programa de formació

El programa de formació del doctorat consisteix en un conjunt d'activitats formatives, algunes de les quals estan dedicades als estudiants de primer any mentre que la resta afecten a tots els doctorands. Són les següents:

- Tutories
- Seminari d'eines per a la recerca
- Seminaris de Disseny de Recerca
- Cursos d'anivellament

- Cursos d'aprofundiment
- Seminaris de tesis
- Fòrums de recerca
- Altres activitats formatives

Tutories

a) Tutories en el primer any d'estada al programa

Tot estudiant admès en el programa ha d'entrevistar-se amb el coordinador del programa i amb el director de la línia de recerca en la que vol desenvolupar el seu projecte de tesi. En aquesta primera entrevista el director de la línia de recerca valorarà la conveniència d'actuar ell mateix com a tutor del doctorand durant el primer curs o bé de nomenar un altre tutor entre els membres del departament més adient en funció del tema de recerca. En aquest segon cas, es consultarà al professor corresponent la seva disponibilitat per a tutoritzar a l'alumne. Cas d'existir, s'atendran sempre que sigui possible les propostes de tutor que realitzi el propi estudiant.

Com a norma, s'intentarà que cada professor no tutoritzi més de dos estudiants.

Un cop designat el tutor, aquest avaluarà les necessitats formatives de l'estudiant i consensuarà amb ell un pla d'activitats a seguir durant el primer curs. El nomenament de tutor i el pla d'activitats es formalitzaran en un document que anirà signat per l'estudiant, el tutor y el coordinador del tercer cicle del Departament.

El tutor i l'estudiant tutoritzat acordaran la freqüència i durada de les seves reunions amb l'objectiu d'aconseguir que el doctorand avanci adequadament en la preparació del seu projecte de tesi. Com a norma general, cal fer com a mínim una sessió de tutoria cada quatre setmanes pels estudiants a temps complet i cada vuit setmanes pels estudiants a temps parcial.

b) Tutories a partir del segon any d'estada al programa

Un cop aprovat el projecte de tesi, la Comissió POP nomenarà un director de tesi prenent en consideració una proposta escrita del doctorand, nomenament que pot recaure en la mateixa persona que ha exercit de tutor. En el cas que es proposi com a director de tesi una persona diferent del tutor, caldrà que la proposta compti amb el vist-i-plau del tutor i del seu futur director.

Els directors de tesi han de ser professors doctors del departament amb experiència investigadora acreditada (un tram de recerca). A petició del doctorand i de manera excepcional, es podrà nomenar també com a director de tesi a un doctor que no pertanyi al departament. En aquest cas, la Comissió POP nomenarà un tutor de tesi entre els membres del departament.

Quan el tema i el disseny de recerca ho justifiquin, s'admetran codireccions de tesi entre membres del departament i acadèmics d'altres institucions nacionals o estrangeres.

A fi de poder dedicar un temps suficient a cada doctorand, es desaconsella que un mateix professor dirigeixi simultàniament més de quatre tesis doctorals.

Durant els tres anys de durada màxima d'elaboració del treball de recerca, el director i el doctorant acordaran el ritme i procediment de les sessions de tutorització més adequat en cada cas, però assegurant en qualsevol cas un mínim de cinc contactes a l'any. Aquestes tutoritzacions poden realitzar-se presencialment o bé mitjançant correu electrònic o comunicació telefònica.

Al final del període lectiu de cada curs acadèmic, els directors de tesi redactaran un informe sobre les activitats dutes a terme, el progrés en el treball de recerca i les perspectives futures dels seus doctorands.

Abans de l'inici de cada curs acadèmic, el coordinador de tercer cicle elevarà un informe a la comissió de la Universitat competent en la matèria sobre els progressos de cada doctorand durant el curs anterior que inclourà informació sobre la seva assistència i participació en els Seminaris de tesis i els Fòrums de recerca del Departament.

Seminari d'eines per a la recerca

Durant el primer trimestre de cada curs s'impartirà un seminari d'eines bàsiques per a la recerca que serà d'assistència obligatòria per a tots els doctorands de primer any.

En cas de suspendre, l'estudiant disposarà d'una segona convocatòria.

Seminaris de Disseny de Recerca

Tots els estudiants de primer any hauran d'assistir obligatòriament a un seminari de disseny de recerca que s'impartirà durant el primer o el segon trimestre del curs. El programa oferirà dos d'aquests seminaris que tindran continguts complementaris amb l'objectiu de cobrir les necessitats de les recerques de diferent tipus presents en el Departament. Cada doctorand haurà d'acordar amb el seu tutor quin és el seminari més adient per a ell en funció del projecte de recerca plantejat, podent decidir l'assistència als dos si ho considera convenient.

En cas de suspendre, l'estudiant disposarà d'una segona convocatòria.

Cursos d'anivellament

La Comissió POP del Departament, un cop escoltat el tutor del doctorand, decidirà quins mòduls d'anivellament hauran de cursar durant el primer any els estudiants que siguin admesos en el programa de doctorat sense haver cursat el Màster Oficial en Ciències Polítiques i Socials de la UPF i que presentin dèficits de formació prèvia. Els cursos d'anivellament consistiran en assignatures obligatòries o be optatives de l'oferta de Màsters oficials.

Cursos d'aprofundiment

Els estudiants de doctorat podran cursar de forma voluntària qualsevol de les assignatures de l'oferta de Màsters oficials amb l'objectiu d'aprofundir els seus coneixements en un àmbit específic.

Seminaris de Tesis

El Departament organitza un seminari de tesis en el que tots els doctorands que ja tenen inscrit el projecte de tesi presenten anualment l'estat de la seva recerca davant dels membres del departament.

En funció de l'evolució de la seva recerca, el doctorant pot centrar la seva presentació en el marc teòric, en els aspectes metodològics, o bé en parts de la tesi ja acabades.

El seminari és coordinat per un professor del Departament que, d'acord amb els doctorands i els seus directors de tesi, elabora i fa públic a l'inici de cada curs acadèmic el calendari de presentacions de treballs dels doctorands en el seminari de tesis.

El calendari ha de possibilitar l'assistència del director, o en el seu cas el tutor, del doctorant que actua com a ponent, així com del màxim nombre de professors.

Els ponents de cada seminari han de lliurar al coordinador el text que presentaran amb la suficient antelació a fi que pugui ser distribuït i llegit prèviament pels assistents.

El coordinador del seminari fa un resum escrit dels principals comentaris, punts discutits i recomanacions sorgits en el decurs de la sessió i el fa arribar al doctorand i al seu director. Aquest document constitueix una eina important per a la millora de la recerca que està duent a terme cada doctorand.

El coordinador del seminari també fa una valoració escrita de la presentació de cada doctorand i la fa arribar al director del departament i al coordinador del tercer cicle. Aquesta valoració forma part de l'avaluació anual que fa el departament sobre el progrés de cada doctorand.

El seminari de tesis és d'assistència obligatòria per a tots els estudiants del programa.

Fòrums de recerca

El Departament organitza amb periodicitat quinzenal uns Fòrums de recerca consistents en conferències o seminaris impartits per professors i investigadors de la UPF, per professors visitants o bé per acadèmics de reconegut prestigi convidats específicament a tal efecte. En ells s'exposen línies innovadores en recerca, resultats de projectes, informes d'investigació o bé aplicacions a àmbits específics de recerca de noves metodologies.

L'assistència dels doctorands al Fòrum de recerca és obligatòria. Els proporciona l'oportunitat d'estar al dia en la recerca, de conèixer acadèmics de prestigi i fer

networking, així com l'oportunitat de discutir i comentar amb els ponents aspectes que poden estar o no relacionats amb la pròpia recerca.

A l'inici de cada curs acadèmic, els professors coordinadors dels Fòrums es reuniran amb els estudiants de doctorat a fi de conèixer quins són els temes de debat més interessants per a ells, en funció de les seves recerques, i confeccionar una llista de possibles ponents.

Altres activitats formatives

El director de tesi assessorarà i acordarà amb el doctorand la realització d'altres activitats formatives al llarg del seu període de recerca. En concret, entre les tasques que ha de desenvolupar en aquest aspecte hi ha les següents:

- Anàlisi del background de l'estudiant en el moment d'accedir al programa i identificació de les àrees en les que li cal formació complementària, com per exemple, coneixements bàsics de la disciplina, tècniques estadístiques, llengües o habilitats interpersonals.
- Cerca i informació de les institucions que fan activitats que poden proporcionar la formació complementària necessària, com per exemple, escoles d'estiu, cursos especialitzats o conferències internacionals.
- Disseny d'un calendari d'assistència a congressos i seminaris.
- Tria de revistes on publicar aspectes parcials de la recerca.
- Consell sobre estades de recerca en institucions estrangeres.

El projecte de tesi

Els estudiants admesos al doctorat han de preparar durant el seu primer any d'estada en el programa un projecte de tesi. El projecte ha de ser defensat en sessió pública davant un tribunal a finals del primer curs.

L'extensió màxima del projecte de tesi és de 30 pàgines (bibliografia apart) i ha de tenir els següents apartats:

- a) El tema escollit, la pregunta o preguntes de recerca i els objectius de la tesi
- b) Una justificació de la tria del tema i una explicació de les principals contribucions al coneixement que la tesi pot fer.
- c) Un estat de la qüestió i una revisió bibliogràfica.
- d) Un esquema indicatiu dels diferents apartats de la tesi o relació de possibles articles
- e) La Metodologia
- f) Els recursos
- g) El calendari previst

La Comissió de tercer cicle del Departament fixarà cada curs amb suficient antelació les dates en les que es faran les presentacions dels projectes de tesi, que seran entre el 15 de maig i el 15 de juny.

El tribunal, que serà el mateix per a tots els projectes que es presentin cada curs, estarà format per tres membres dels quals com a mínim un ha de ser del Departament i qualificarà el projecte com a apte o no apte.

La qualificació d'apte donarà lloc a la inscripció del projecte en el departament. En el cas que el projecte sigui considerat no apte, l'estudiant disposarà d'una segona convocatòria en el curs següent. Si en la segona convocatòria el projecte torna a ser considerat no apte, l'estudiant quedarà exclòs del programa.

La tesis doctoral

En el Departament s'admeten dos formats de tesis amb un mateix procediment d'acceptació per part de la Comissió POP i de valoració de la seva qualitat per part del tribunal. Els dos formats son:

- a) Monografia
- b) Compilació d'un mínim de tres treballs amb una introducció que li doni coherència i unes conclusions globals.

L'extensió màxima d'una tesis en qualsevol dels dos formats és de 300 pàgines amb la bibliografia inclosa (annexes a part), a raó d'aproximadament 35 línies per pàgina i 70 caràcters per línia.

El termini màxim per a la realització de la tesi és de tres anys a partir de la inscripció de la tesi per als estudiants amb dedicació completa i de sis anys per als estudiants amb dedicació parcial.

El director, o en el seu cas el tutor, de la tesi presentarà anualment a la Comissió POP, a l'inici de cada curs acadèmic, un informe escrit sobre l'activitat del doctorand i l'estat de la seva corresponent recerca.

La Comissió POP avaluarà anualment el compliment de les activitats formatives per part de cada doctorand, així com el seu progrés en la recerca.

Quan el doctorand, d'acord amb el director i, en el seu cas, el tutor de la tesi, cregui que aquesta està en condicions de ser defensada oficialment, ho comunicarà a la Comissió POP, la qual demanarà dues avaluacions externes de la mateixa a acadèmics de reconegut prestigi. La Comissió avaluarà o no la presentació de la tesi prenent en consideració les avaluacions i l'informe del director i, en el seu cas, del tutor.

Per tal que la Comissió POP autoritzi la lectura d'una tesi cal que aquesta tingui la qualitat mínima necessària per a ser publicada per una bona editorial, si el format és d'una monografia, o que els articles que la componen puguin ser publicats per una revista científica de qualitat, si el format és el d'una compilació.

Cas que no s'avalí la presentació de la tesi, s'indicaran els motius i els aspectes acadèmics a corregir, procedint-ne a una posterior avaluació per part de la Comissió POP, un cop realitzades les modificacions pertinents en la tesi.

En el cas que el format sigui el d'una compilació, la tesi s'ha d'atènyer a les següents normes:

- a) Els treballs compilats poden tenir forma d'article o de capítol de llibre.
- b) La introducció i les conclusions han de posar de manifest l'existència d'una coherència científica entre els articles que la componen. Així, la introducció ha de presentar els treballs i justificar la seva unitat temàtica i les conclusions han de presentar un resum global dels resultats obtinguts, la discussió d'aquests resultats i les conclusions finals.
- c) Tan sols un dels articles pot ser coautorat. En aquest cas, caldrà aportar un informe dels coautors en el que aquests aclareixin quina part fonamental de l'article ha estat realitzada pel doctorand. En casos excepcionals, la Comissió POP podrà acceptar un segon article coautorat.
- d) Cap treball podrà formar part de més d'una tesi. Quan un article o capítol sigui coautorat amb investigadors no doctors, els coautors hauran de renunciar per escrit a presentar-lo com a part de la seva tesi doctoral.
- e) Els treballs han d'estar datats amb posterioritat a l'inici del període de formació del programa de doctorat i en ells ha de constar l'afiliació de l'autor a la UPF.

Un cop avalada la defensa de la tesi, la Comissió POP proposarà el nomenament dels membres del tribunal que l'ha d'avaluar. A menys que existeixin circumstàncies expressives que ho desaconsellin, els dos avaluadors externs formaran part d'aquest tribunal.

En el cas que algun dels membres del tribunal que ha de jutjar la tesi doctoral sigui coautor d'algun dels treballs presentats, caldrà una acceptació explícita de la Comissió POP.

Doctorat amb Menció europea

En el cas que el doctorand hagi manifestat la seva intenció d'obtenir la menció de "Doctor europeu" i compleixi amb les condicions per a tenir-la, el Departament facilitarà el compliment dels requisits establerts en la normativa. A tal fi, la Comissió de tercer cicle:

- Demanarà les dues avaluacions externes de la tesi a persones que pertanyin a alguna institució estrangera d'un estat membre de la Unió Europea.
- Inclourà en la proposta de nomenament del tribunal a un acadèmic vinculat a una institució estrangera de la Unió Europea que no sigui un dels avaluadors externs de la tesi.

Salzburg principles

Conclusions and recommendations of the “Bologna seminar on “Doctoral programmes for the European knowledge society”

From the discussions in Salzburg a consensus emerged on **a set o ten basic principles** as follows:

1. **The core component of doctoral training is the advancement of knowledge through original research.** At the same time it is recognised that doctoral training must increasingly meet the needs of an employment market that is wider than academia.
2. **Embedding in institutional strategies and policies:** universities as institutions need to assume responsibility for ensuring that the doctoral programmes and research training they offer are designed to meet new challenges and include appropriate professional career development opportunities.
3. **The importance of diversity:** the rich diversity of doctoral programmes Europe - including joint doctorates - is a strength which has to be underpinned by quality and sound practice.
4. **Doctoral candidates as early stage researchers:** should be recognized as professionals – with commensurate rights - who make a key contribution to the creation of new knowledge.
5. **The crucial role of supervision and assessment:** in respect of individual doctoral candidates, arrangements for supervision and assessment should be based on a transparent contractual framework of shared responsibilities between doctoral candidates, supervisors and the institution (and where appropriate including other partners).
6. **Achieving critical mass:** Doctoral programmes should seek to achieve critical mass and should draw on different types of innovative practice being introduced in universities across Europe, bearing in mind that different solutions may be appropriate to different contexts and in particular across larger and smaller European countries. These range from graduate schools in major universities to international, national and regional collaboration between universities.
7. **Duration:** doctoral programmes should operate within an appropriate time duration (three to four years full-time as a rule).
8. **The promotion of innovative structures:** to meet the challenge of interdisciplinary training and the development of transferable skills
9. **Increasing mobility:** Doctoral programmes should seek to offer geographical as well as interdisciplinary and intersectoral mobility and international collaboration within an integrated framework of cooperation between universities and other partners.
10. **Ensuring appropriate funding:** the development of quality doctoral programmes and the successful completion by doctoral candidates requires appropriate and sustainable funding.

Salzburg, 3-5 February 2005